

Vurdering av besvarelse

Elev: Navn Navnesen

Oppgave: Andre verdenskrig

Fag: Historie

Karakter: **5**

Elevens besvarelse med kommentarer

Del 1) kortsvar

1) Vi skiller mellom bakenforliggende og kortsiktige årsaker, Noen utløsende/kortsiktige årsaker:

Bra: Flott at du skiller mellom ulike typer årsaker! Dette viser en god forståelse av historisk årsakssammenheng.

- Appeasement politikken, Storbritannia og frankerrike tillater at tyskland får ta blant annet sudetenland, fordi de mener krigsoppgjøret etter første verdenkig var for harde mot tyskland.

Bra: God forklaring på appeasement-politikken. Du viser at du forstår både hva den gikk ut på og begrunnelsen for den.

- Molotov-ribbentropp-pakten, en ikke anagrepsavtale mellom sovjetunionen og Tyskland, med en hemmelig avtale om å dele polen mellom seg.

Bra: Veldig bra at du nevner både pakten og den hemmelige delen om deling av Polen. Dette er et viktig poeng!

- Polen invaderes, tyskland går inn i polen 1. september da er krigen i gang, sovjetunionen går inn i polen 17. september

Bra: Riktige datoer og god oversikt over invasjonen av Polen. Dette er den direkte utløsende årsaken.

- (De allierte kutter forsyningen av olje til japan, ABCD.politikken)

Kommentar: Dette er relevant for krigen i Stillehavet, men oppgaven spør spesifikt om hvorfor andre verdenskrig brøt ut. Da bør du fokusere mest på situasjonen i Europa i 1939.

- (Pearl harbour, bomboing marinebasen, USA går inn i krigen)

Kommentar: Pearl Harbor skjedde i desember 1941, altså over to år etter krigsstarten. Dette er en viktig hendelse, men ikke en årsak til at krigen brøt ut.

2) Nazismens ideologi bygger på en tanke om at den ariske rase er overlegen(tyskerne). Nazistene mente de var bedre en andre «raser» spesielt jødene, og mener de trenger lebensraum, livsrom. Ledern for nazistene var adolf hitler, han skriver mein kampf, der han deler sine ekstreme holdninger, tanker, (også syn på jødene). Det går ut på at de ville ekspandere tyskland østover, blant annet polen og sovjet der det bor mange jøder. I norge spredte blant annet Quistling og NS nazistisk oideologi allerede på 1930 tallet.

Bra: Meget godt svar! Du dekker flere sentrale elementer: raseteori, lebensraum, Hitler som leder, Mein Kampf og ekspansjonspolitik. Du viser også kunnskap om hvordan ideologien nådde Norge. Imponerende!

3) Det er flere årsaker til at tyskland angriper norge. En er jernmalmen som blir skippet ut fra narvik. Jernmalmen var en ekstremt viktig ressurs for tyskerne og en av hovedårsakene til at tyskland tar norge. En annen sentral grunn er Norges kystlinje, som var svært strategisk. Tyskerne ville etablere marine og flybaser. de var også redde for at de allierte skulle komme de i forkjøpet. (Det finnes også grunner som altmarksaken). De oppdager også tungtvannet ved vemork i rjukan, som blir viktig for de. Fordi de prøver å få laget atombombe.

Bra: Utmerket gjennomgang av årsakene til angrepet på Norge! Du nevner jernmalmen, den strategiske kystlinjen, frykt for at de allierte skulle komme først, og tungtvannet. Dette viser god oversikt over både økonomiske, militære og teknologiske faktorer.

4) Vidkun Quisling var en norsk nazist, leder for Nasjonal Samling. Han samarbeidet med tyskerne og Hitler under okkupasjonen. Under den tyske okkupasjonen gjorde han statskupp over radio, og utroper seg selv som statsminister. Han blir dømt for landsvik i oppgjøret etter krigen (dømmes til døden)

Bra: Godt svar som dekker det vesentlige: hvem han var, hans rolle under okkupasjonen, statskuppet og rettsoppgjøret. Veldig bra!

5) Holocaust var den systematiske utryddelsen av jøder under andre verdenskrig. Det var nøye organisert og planlagt av tyskerne. Dette ble planlagt på Wannsee-konferansen. Vi har Heinrich Himmler som står bak gjennomføringen av Holocaust «den endelige løsningen», å utrydde jødene. Hovedsakelig jøder ble tatt til konsentrasjonsleirer og utrydningsleirer, og ekstremt mange blir utryddet med gass, Zyklon B. I Norge blir 773 jøder deportert med Donau til Auschwitz, bare 38 overlever

Bra: Svært godt svar! Du viser at du forstår at Holocaust var systematisk og planlagt. Flott at du nevner Wannsee-konferansen, Himmler, konsentrasjonsleirene og Zyklon B. At du også trekker inn norske jøders skjebne viser god evne til å koble det store bildet til norsk historie.

6) Appeasement politikken var hvordan andre land aksepterte ting som Hitler gjorde etter oppgjøret etter første verdenskrig. Blant annet lar Frankrike og Storbritannia Hitler ta Sudetenland osv, fordi de mente krigsoppgjøret etter første verdenskrig var for strengt. De håpet at hvis de bare ga han rom til å gjøre dette, håpet de at han skulle bli fornøyd. Men i realiteten gjorde dette det bare verre, og i ettertid ser vi at de burde reagert før.

Bra: God utdypning av appeasement-politikken. Du forklarer både hva den var, hvorfor den ble ført, og at den i ettertid ble sett på som en feil. Dette viser refleksjon!

7) D-dagen var de alliertes invasjonen av Frankrike, da de tok det tilbake igjen. Britiske og franske styrker planlegger nøye, og får kartlagt kysten. Det venter til det blir gunstig vær og det sendes ut meldinger om å kutte telefonlinjer, sprengte toglinjer osv., så

Bra: Bra beskrivelse av D-dagen! Du nevner planleggingen, værforhold, sabotasje for å forsinke tyske styrker, og at det førte til frigjøringen av Paris.

mobilisering av aksemaktene skal gå saktere. Britiske og franske styrker lykkes med å ta tilbake Frankrike, og frigjør Paris.

Kommentar: Dette er fortsettelsen av D-dagen-svaret, og det er fint sammenhengende.

8) Under Kristallnatten i Tyskland i 1938, så blir jødiske butikker og synagoger brent ned, det blir slosskamper og flere jøder blir arrestert. Det blir kaldt Kristallnatten for at det er så mye glass fra blant annet butikker osv som knuser. Dette var en del av undertrykkelsen av jøder under andre verdenskrig

Kan forbedres: Du beskriver godt hva som skjedde under Kristallnatten og hvorfor navnet oppsto. Men oppgaven spør også hvorfor dette regnes som et vendepunkt i jødeforfølgelsen. Her kunne du utviklet mer om at dette markerte overgangen fra diskriminering til åpen vold og terror mot jøder.

Del 2- forklar og utdyp

1) Blitzkrieg var en tysk militær strategi for krigføring, den gikk ut på at tyskerne koordinerte raske angrep med blant annet panservogner, fly og mobilt infanteri, det handla om å være raskt og ofte angripe fra flere plasser samtidig. Den ble blandt annet brukt under invasjonen av Polen i 1939, da Tyskland først angriper fra vest, så angriper Sovjetunionen fra sør.

Bra: God forklaring av blitzkrieg! Du beskriver strategien godt med koordinerte angrep og raskt tempo. Eksemplet med Polen er relevant.

2) Viktige vendepunkter under andre verdenskrig var slaget ved Stalingrad, Alamo og Midway. Under slaget ved Stalingrad prøvde Tyskland å ta Sovjetunionen etter å ha gått imot ikke angrepspakten. Stalingrad hadde stor betydning for Sovjetunionen, både på grunn av navnet, men også fordi den som hadde kontroll over Stalingrad, hadde dermed kontroll over Volga, der

blant annet forsyninger fra Storbritannia, gjennom låne-leie kom. Tyskerne ender opp med å bli slått tilbake av sovjetiske styrker, og dette blir et stort nederlag for Hitler. Hitler ønsket at dette skulle bevise for de andre allierte at de var uovervinnelige og sterke, men ved å bli slått tilbake viser det at de ikke er uovervinnelige. Ved Midway finner USA ut at Tyskland prøver å lure de i en felle, men pga knekte koder kommer de japanerne i forkjøp, og klarer å ta mange av deres hangarskip. Japan taper og dette er vendepunktet, og avslutter japans ekspansjon i Stillehavet.

Bra: Meget godt svar! Du gir grundige forklaringer på hvorfor Stalingrad og Midway var vendepunkter. Du viser god forståelse for både den strategiske betydningen av Volga-elven og hvordan kodeknekkningen hjalp USA ved Midway. Svært imponerende dybde!

3) Viktige land i krigen på de forskjellige sidene var hovedsakelig: Aksemaktene- Japan, Italia og Tyskland Allierte- Storbritannia, Frankrike, USA, Kina, og Sovjetunionen

Bra: Helt riktig oversikt over hovedaktørene på begge sider. Kort og presist!

4) Slutt på andre verdenskrig i Europa får vi da sovjetiske styrker invaderer Berlin, det blir blodige kamper i gatene men Tyskland kapitulerte. Hitler tar selvmord 30. april og 8. mai er frigjøringsdagen og markerer slutten på krigen i Europa. Men etter dette forsetter fortsatt Japan, selv om ting går veldig dårlig for de. Det blir foreslått av regjeringen i USA, at det skal slippes atombomber over Japan for å få slutt på krigen og unngå flere blodige slag. Det slippes atombomber over Hiroshima og Nagasaki, og Japan kapitulerte 11. august, dermed er krigen i Asia ferdig.

Bra: Meget bra! Du skiller tydelig mellom krigens slutt i Europa (8. mai) og i Asia (etter atombombene). Du viser god kunnskap om hendelsesforløpet i begge tilfeller.

Del 3-

Drøfting

Oppgave D

Hva som var avgjørende for at de allierte klarte å slå aksemaktene? Det er mange ting som var avgjørende som at de allierte klarte å slå aksemaktene. Det var flere vendepunkter i krigen som slaget ved Stalingrad, El Alamein og ved Midway, med alliert seier. To store feil Hitler gjorde, som hadde konsekvenser, var å gå imot ikke angreps-pakten, og innvandre Sovjetunionen, og med det åpne en tofronts krig, som var grunnen til at de tapte 1. verdenskrig. En annen stor feil var å erklære krig mot USA. Etter det japanske angrepet på den amerikanske marinebasen, Pearl Harbour erklærer USA krig mot Japan dagen etter. Det fører igjen til at Tyskland og Italia erklærer krig mot USA. Dette var sannsynligvis en stor feil av Tyskland fordi de fikk dermed en veldig ressursterk stormakt mot seg. Og førte til at USA brukte mye ressurser til å knuse Tyskland. Det at USA ble med inn i krigen hadde mye å si for de allierte sin del. Allerede før de ble med, forsynte de allierte land med utstyr og foryninger. Det var først til Storbritannia gjennom låne- leie- avtalen, og etter hvert Sovjet etter Tyskland bryter ikke angreps pakten. USA har bra økonomi, og har ressurser til å bygge alt fra skip, båter osv som bidrar til å slå tilbake aksemaktene. Tysklands form for militære strategi, bliez krieg funket godt fordi det skjedde raskt og at det var volsomt. Men man ser at ved slag som under operasjon Barbarossa i Sovjetunionen, fungerer ikke denne typen krigføring på grunn av blant annet lange avstander og at krigen varte for lenge. Det går veldig bra for tyskerne det først ukene, men de var ikke forberedt på at krigen skulle vare så lenge, noe som endrer i at de blir presset tilbake igjen av sovjetiske styrker. Det er også flere sentrale oppfinnelser som var avgjørende og hjalp de allierte svært mye under krigen var at de klarte å knekke kodene til tyskerne. Alan Turing ved Bletchley Park, fant ut av de ble sendt bedkjeder i gjentakende tyske værmeldinger. (Enigma). En annen ting var radaren til britene. Under operasjon Sjøløve (slaget om Storbritannia) var radaren med på å slå tyskerne tilbake. De vil invandere Storbritannia men for å klare dette er de nødt til å oppnå luftnerredømme. Men pga britiske radarer langs kysten, kan britene oppdage tyske flyformasjoner, slik at de kan skyte de ned. Dette gjør at Tyskland ikke oppnår luftnerredømme. Også ved Midway, er kodeknekkningen avgjørende for at amerikanerne

snapper opp at japanerne skal lure de til en felle. I stedet ødlegger amerikanske styrker mangfe av japansernes hangarskip, noe som igjen fører til at samerikanerne tar øy for øy helt til de til slutt er nærme japan. Politiske forhold kan absolutt ha hatt en del å si. Noe som går igjen er dikatur og demokrati. Land fra aksemaktene som tyskland og italia hadde diktator, hitler og mussolini og var de som ønsket å angripe. Mens mange allierte land ville forsvare seg, og kan ha vært mer samlet. Det ser vi eksempel på når britiske og franske styrker reddes ut fra dunkerque, der også mange sivile hjelper tl med evakueringen. Kanksje det var mer samhold generelt sett blant de allierte landene, om ble styrt av folk som winston churchill og roosevelt, isteden for så ekstreme folk som hitler og mussolini? Til slutt har vi Manhattan prosjektet som vi ser var avgjørende, og avsluttet krigen i Asia. De jobbet hardt for å komme tyskland i forkjøpet, og var redde for at tyskerne skulle bruke tungtvannet og få laget atombombe først. Men USA klarte å utvikle atombombe

Bra: Du starter drøftingen godt med å annonsere at det er flere faktorer. Dette viser at du forstår at historiske hendelser har komplekse forklaringer.

som ble brukt i slutten av krigen over Hiroshima og Nagasaki. Dette er alle viktige avgjørende faktorer som kan ha vært avgjørend efor de alliertes seier.

Bra: God avrunding av drøftingen! Du oppsummerer kort at du har dekket mange faktorer.

Styrker

- + Svært god oversikt over sentrale hendelser, årsaker og aktører i andre verdenskrig
- + Imponerende dybde i drøftingen - du analyserer systematisk militære, økonomiske, teknologiske og politiske faktorer
- + Meget god bruk av fagbegreper som blitzkrieg, lebensraum, appeasement, lend-lease og Holocaust
- + Flott evne til å trekke inn konkrete eksempler som støtter argumentene dine (Enigma, radar, Dunkerque)
- + God historisk refleksjon - du ser sammenhenger mellom hendelser og vurderer Hitlers strategiske feil
- + Kobler norsk og internasjonal historie på en god måte (norske jøder, Quisling, tungtvannet)

Forbedringspunkter

- ! Rettskriving: Pass på sammensatte ord (skal være 'franskerike' → Frankrike, 'ikke angrepspakt' → ikke-angrepsavtale) og dobbeltkonsonanter. Les gjerne gjennom svaret en ekstra gang før innlevering
- ! I spørsmålet om Krystallnatten kunne du utviklet mer om hvorfor dette var et vendepunkt - altså hvordan det markerte en endring i jødeforfølgelsen
- ! I spørsmål 1 om årsaker til krigen: Pearl Harbor og ABCD-politikken er viktige hendelser, men de skjedde etter at krigen startet i 1939. Fokuser mer på de bakenforliggende årsakene som Versaillestraktaten, økonomisk krise og Hitlers maktovertagelse
- ! I drøftingen kunne du strukturert svaret enda tydeligere med avsnitt for hver hovedfaktor (militært, økonomisk, teknologisk, politisk) - det hadde gjort den allerede gode analysen enda lettere å følge

Samlet tilbakemelding

Dette er en meget god historieprøve! Du viser solid kunnskap om andre verdenskrig på alle områder. I del 1 og 2 gir du presise og godt utdypede svar med riktig bruk av fagbegreper. Drøftingsoppgaven er særlig imponerende - du analyserer systematisk militære, økonomiske, teknologiske og politiske faktorer, og viser god evne til å se sammenhenger. Du kunne hevet besvarelsen ytterligere ved å utvikle litt mer hvorfor Krystallnatten var et vendepunkt, og ved å jobbe mer med rettskrivingen (særlig sammensatte ord). Alt i alt er dette en sterk prestasjon på Vg2-nivå!